

**АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРОТИПРАВНІ ПОСЯГАННЯ  
НА ІНФОРМАЦІЮ З ОБМЕЖЕНИМ ДОСТУПОМ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ****Глуховець В.А.,  
начальник***Головне управління Міністерства внутрішніх справ  
у Дніпропетровській області***Негодченко О.В.,  
д.ю.н., професор, ректор***ВНП «Дніпропетровський гуманітарний університет»*

Характеризується зміст інформації з обмеженим доступом у сфері господарювання та досліджується адміністративна відповідальність за порушення її режиму.

**Ключові слова:** інформація з обмеженим доступом, комерційна таємниця, банківська таємниця, інсайдерська інформація, «ноу-хау», адміністративна відповідальність.

Глуховець В.А., Негодченко О.В. / АДМИНИСТРАТИВНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА ПРОТИВОПРАВНЫЕ ПОСЯГАТЕЛЬСТВА НА ИНФОРМАЦИЮ С ОГРАНИЧЕННЫМ ДОСТУПОМ В СФЕРЕ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ / Днепропетровский гуманитарный университет, Украина

Характеризуется содержание информации с ограниченным доступом в сфере хозяйствования и исследуется административная ответственность за нарушение ее режима.

**Ключевые слова:** информация с ограниченным доступом, коммерческая тайна, банковская тайна, инсайдерская информация, «ноу-хау», административная ответственность.

Hluhoveria V.A., Nehodchenko O.V. / ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY FOR ILLEGAL ENCROACHMENT ON CLASSIFIED INFORMATION IN ECONOMIC SPHERE / Dnepropetrovsk University for the Humanities, Ukraine

Characterized by the content of the information with limited access in the field of management and examines administrative responsibility for violation of its regime.

Information is an element that binds all economic entities in the process of social production, manufacture and sale of goods, works or services. All stages of activities of economic entities from the stage of its creation and to the stage of liquidation are filled with content that is displayed in documents and databases. Commercial Code of Ukraine (CC) regulates information relations in economic sphere associated with obtaining, storing and sharing information on: the quality and range of products and services, technical and quality characteristics of the goods; content, structure, property basis and activity of the entity; financial and economic activities, accounting and financial reporting; market conditions; statistical information; terms of contracts; calculation and payment of taxes and fees; licensing or quotas; securities and their course; results of inspections and audits; liquidation of the entity.

The article aims to find out the content of the regime of classified information in the economic sphere and determine the place of administrative responsibility in the mechanism of its legal protection.

In the economic sphere takes place circulation of various kinds of classified information, the most protected of which is regime of commercial secret and insider information, the violation of which provides civil, financial criminal and administrative responsibility. The study found that not the least in importance for economic activity bank secrecy, which, according to applicable law, is classified information, is not administratively protected. The Code of Administrative Offenses of Ukraine does not provide administrative liability for illegal collection, use or disclosure of bank secrecy. In our opinion, it should be corrected. The consolidation of administrative responsibility for violation of the right to «know-how» also requires in-depth study.

**Key words:** classified information, commercial secrets, bank secrecy, insider information, „know-how”, administrative responsibility.

Інформація є елементом, який пов'язує всіх суб'єктів господарювання у процесі суспільного виробництва, виготовлення та реалізації продукції, виконання робіт чи надання послуг. Усі стадії діяльності суб'єктів господарювання, починаючи з етапу їх створення та завершуючи етапом ліквідації, мають інформаційне наповнення, що відображається у документах та базах даних. Господарський кодекс України (далі – ГК України) регулює інформаційні відносини у сфері господарювання, що пов'язані із одержанням, використанням, зберіганням та обміном інформації про: якість і асортимент товарів, робіт, послуг, технічні та якісні характеристики товарів; склад, структуру, майнову основу та вид діяльності суб'єкта господарювання; фінансово-господарську діяльність, бухгалтерський облік та фінансову звітність; кон'юнктуру ринку; статистичну інформацію; умови договорів; нарахування та сплачу податків і зборів; ліцензування або квотування; цінні папери та їх курс; результати інспектування і перевірок; ліквідацію суб'єкта господарювання тощо [3].

Більшість господарських відносин супроводжується обміном відкритої інформації. Проте, ГК України містить деякі положення, що свідчать про використання у господарських відносинах інформації з обмеженим доступом.

Так, наприклад, у ст. 302 ГК України «Обов'язки щодо нерозголошення конфіденційної інформації в агентських відносинах» містяться деякі правила обміну конфіденційною господарською інформацією у агентських відносинах, а також передбачена можливість укладення угоди про захист конфіденційної інформації суб'єкта, якого представляє комерційний агент (договір про нерозголошення). У ст. 371 ГК України зазначено, що одним з обов'язків сторін комерційної концесії є нерозголошення секретів виробництва праволодільця та іншої, одержаної від нього конфіденційної інформації. Окрему увагу при регулюванні господарських відносинах ГК України приділено інституту комерційної таємниці. Так, у ст. 25 встановлено гарантії державного захисту комерційної таємниці суб'єктів господарювання; у ст. 32 зазначено, що недобросовісна конкуренцією, серед іншого, також є неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці; у ст. 36 законодавцем визначено поняття комерційної таємниці, водночас ця стаття визначає такі поняття як неправомірне збирання, розголошення та використання відомостей, що є комерційною таємницею; ст. 162 визначає правомочності суб'єктів господарювання щодо комерційної таємниці. Таким чином, крім комерційної таємниці ГК

України визначає ще такі види інформації з обмеженим доступом як виробничі секрети та конфіденційна інформація. Бойчук Р. П., Задахайло Д. В., Пашков В. М., Нарсесян А. С., до інформації з обмеженим доступом, що використовується у господарській діяльності, відносять також банківську таємницю, інсайдерську інформацію та ноу-хау [11, с. 155; 10]. Кожен режим інформації з обмеженим доступом має свої особливості та окремий механізм захисту.

**Мета статті** – з'ясування змісту режиму інформації з обмеженим доступом у сфері господарювання та визначення місця адміністративної відповідальності у механізмі її правового захисту. Предмет розгляду цього наукового дослідження – правові норми та наукові теорії, що визначають зміст правового режиму інформації з обмеженим доступом у сфері господарювання; стан та перспективи удосконалення адміністративно-правового захисту інформаційних відносин щодо використання інформації з обмеженим доступом у сфері господарювання через адміністративну відповідальність.

Питаннями змісту та режиму інформації з обмеженим доступом у сфері господарювання займалися такі науковці як: Бегова Т. І., Гетманцев Д. О., Іванюта Т. М., Івченко Т. В., Нерсесян А. С., Радутний О. Е., Топалова Л. Д., Шаповалова А. О. Проаналізувавши роботи зазначених науковців, ми прийшли до висновку, що для інформації у сфері господарювання ключовою характеристикою, що виступає підставою для прийняття рішення її власниками чи користувачами про обмеження доступу до неї є її комерційна цінність. Івченко Т. В. запропонувала під «комерційною цінністю» інформації розуміти елементи її новизни, що не є загальновідомими, обумовлюють її значимість в цивільних відносинах і забезпечують суб'єктам права на комерційну таємницю певні конкурентні переваги та додатковий економічний ефект від здійснення підприємницької діяльності [5, с. 3]. Первинним видом інформації з обмеженим доступом у сфері господарювання є комерційна таємниця. Так, Верховний Суд України при аналізі чинного законодавства прийшов до висновку, що банківська таємниця належить до такого виду інформації з обмеженим доступом, як таємна інформація і є різновидом комерційної таємниці [21]. До того ж її правовий режим найбільше врегульований законодавством та досліджений науковцями.

У чинному законодавстві ст. 36 ГК України та ст. 505 Цивільного кодексу України містять визначення комерційної таємниці [3; 23]. Вітчизняні науковці ХХІ століття, досліджуючи інститут комерційної таємниці, детально вивчали його та удосконалювали. Так, Івченко Т. В. визначає комерційну таємницю майже тотожно законодавцю, проте, разом з тим, вона виокремлює характерні ознаки комерційної таємниці, які стосуються властивостей самого об'єкту та умов надання йому правової охорони: це інформація технічного, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру, що пов'язана з підприємницькою діяльністю; інформація не є державною або іншою таємницею; інформація є об'єктом права інтелектуальної власності суб'єкта підприємницької діяльності, який визначає її склад та обсяг; інформація не є загальновідомою чи загальнодоступною на законних підставах; суб'єкт права на комерційну таємницю вживає заходів щодо охорони конфіденційності інформації, яка її складає; інформація має дійсну чи потенційну цінність у силу її невідомості конкурентам та відсутності вільного доступу до неї на законних підставах; розголошення такої інформації може заподіяти майнову чи немайнову шкоду особі, яка законно контролює її; інформація не стосується негативної підприємницької діяльності, яка може завдати шкоди суспільству. Відсутність будь-якої з наведених ознак, зазначає Івченко Т. В., позбавляє інформацію статусу комерційної таємниці [5, с. 6]. Топалова Л. Д. пропонує розуміти під комерційною таємницею відомості, пов'язані

з виробництвом, технологією, управлінням, фінансовою та іншою діяльністю суб'єкта господарювання, використання яких у господарській діяльності надає можливість отримання прибутку та/або конкурентної переваги чи збереження положення на ринку та розголошення яких може завдати шкоди інтересам суб'єкта господарювання [22, с. 4]. На думку цього науковця, відмінними ознаками комерційної таємниці від інших видів інформації з обмеженим доступом (службової, професійної, державної тощо) є суб'єктний склад, можливість бути об'єктом господарського обігу, характер відносин, що складаються з приводу такої інформації (абсолютний/відносний), момент виникнення режиму таємниці [22, с. 8]. За твердженнями науковців, що досліджували правове регулювання обігу інформації з обмеженим доступом у сфері господарювання, комерційна таємниця, маючи свої ключові позиції та первинність природи щодо іншої інформації з обмеженим доступом у сфері господарювання, все ж не охоплює собою увесь інформаційний простір конфіденційного діловодства суб'єктів господарювання.

Велика кількість науковців, що ґрунтовно досліджували інститути комерційної та банківської таємниці стверджують, що комерційна та банківська таємниця є різнорідними об'єктами. Так, Нарсесян А. С. також підтримує цю думку і тому вважає, що комерційна та банківська таємниця мають охоронятися на підставі різних норм Кримінального кодексу України (далі – КК України) [9, с. 11]. Радутний О. Е., в свою чергу, зазначає, що банківська таємниця за своїм обсягом лише частково співпадає з комерційною [19, с. 3]. Шаповалова А. О. є прихильницею концепції професійного характеру банківської таємниці. Так, вона поділяє позицію дослідників – І. Жука, В. Кротюка, Л. Топалової, які відносять банківську таємницю до одного із видів професійної таємниці. На думку Шаповалової А. О., діяльність банку, яка здійснюється професійно, є критерієм для визначення характеру відомостей, що становлять банківську таємницю [25, с. 6].

Законодавче визначення банківської таємниці міститься у ст. 60 Закону України «Про банки і банківську діяльність»: інформація щодо діяльності та фінансового стану клієнта, яка стала відомою банку у процесі обслуговування клієнта та взаємовідносин з ним чи третім особам при наданні послуг банку, є банківською таємницею [12]. На думку Гетманцева Д. О., легальне визначення банківської таємниці потребує змін. Науковець визначає авторську концепцію банківської таємниці як особливого виду банківської інформації, яка в процесі співпраці між суб'єктами певних правовідносин набуває матеріальної (задокументованої) форми та трансформується в банківську таємницю, власником якої є клієнт, а володільцем – кредитна установа [2, с. 10-11]. Шаповалова А. О. солідарна у розумінні банківської таємниці із Д. О. Гетманцевим та визначає її як особливо цінну інформацію, умисно приховувану службовцями банку, яку вони отримують у процесі своєї роботи, зокрема під час обслуговування клієнтів банку, а також відомості про діючих клієнтів і про клієнтів, які припинили свої відносини з банком або за певних причин ними не стали [25, с. 4]. Так само, як і банківська таємниця, лише частково перетинається із комерційною таємницею «ноу-хау», і також має з нею лише формальні зв'язки.

Бегова Т. І. зазначає, що «ноу-хау» – це частина комерційної таємниці, що за своєю суттю є рішенням у сферах техніки й технологій. Уся інша інформація, що становить комерційну таємницю, – це інформація про факти. Цей науковець зазначає, що «ноу-хау» і «комерційна таємниця» – це поняття, що співпадають у тій частині, в якій їх предметом є інформація як результат інтелектуальної або інтелектуальної творчої діяльності людини, що охороняється в режимі конфіденційності [1, с. 4]. За чинним законодавством ноу-хау – це технічна, організаційна або комерційна

інформація, що отримана завдяки досвіду та випробуванням технологій та її складових, яка: не є загальновідомою чи легкодоступною на день укладення договору про трансфер технологій; є істотною, тобто важливою та корисною для виробництва продукції, технологічного процесу та/або надання послуг; є визначеною, тобто описаною достатньо вичерпно, щоб можливо було перевірити її відповідність критеріям незагальновідомості та істотності [14]. Бегова Т. І. запропонувала авторське визначення «ноу-хау» як результату інтелектуальної або інтелектуальної творчої діяльності у сферах техніки й технологій у виді сукупності технічних знань, практичних навичок (досвіду), інформації, яка є секретною, істотною, ідентифікованою, практично застосовною й конфіденційною якої забезпечується її законним володільцем [1, с. 4].

Іншим науковцем – Івченко Т. В. сформульовано визначення поняття «ноу-хау» як інформації: про зміст незапатентованого винаходу, корисної моделі, промислового зразка та (або) методи, процеси, технології та інші результати інтелектуальної діяльності в науково-технічній сфері, що не охороняються патентом, а також додаткової інформації, що застосовується при використанні запатентованих результатів інтелектуальної діяльності і дозволяє більш ефективно їх використовувати, яка: не є загальновідомою і легкодоступною; є істотною, тобто важливою і корисною у виробництві, достатньо вичерпно описаною для того, щоб можна було перевірити її відповідність критеріям незагальновідомості та істотності [5, с. 4]. Топалова Л. Д. визначила спільні та відмінні риси комерційної таємниці та ноу-хау. Так, на її думку, у них однакова сфера застосування, але різний суб'єктний склад (суб'єктом ноу-хау може бути і громадянин, який не є суб'єктом підприємницької діяльності, оскільки ноу-хау виникає вже тоді, коли працівник отримує певний виробничий досвід). Комерційна таємниця не може існувати поза суб'єктом господарювання, ноу-хау існує й окремо [22, с. 16]. Підсумовуючи співвідношення комерційної таємниці та ноу-хау, наведемо думку Котляра Д.: «поняття комерційної таємниці є значно ширшим за своїм обсягом ніж «ноу-хау», комерційна таємниця включає у себе «ноу-хау» як один з можливих компонентів. На відміну від інших видів інформації, що можуть становити комерційну таємницю, «ноу-хау» полягає у вирішенні практичної задачі, у рекомендації до дії, воно не має чисто пізнавального або інформаційного характеру, це має бути рішення, що допускає здійснення. Не можна назвати «ноу-хау» систематизовану інформацію, клієнтську базу, яка проте цілком може бути захищена в якості комерційної таємниці [7].

Частину інформації із обмеженим доступом у сфері господарювання складає інсайдерська інформація, яка законодавцем визначається як неоприлюднена інформація про емітента, його цінні папери та похідні (деривативи), що перебувають в обігу на фондовій біржі, або правочини щодо них, у разі якщо оприлюднення такої інформації може істотно вплинути на вартість цінних паперів та похідних (деривативів), та яка підлягає оприлюдненню відповідно до вимог Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» (ст. 44) [18]. Відповідно до п. 12 ст. 11 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку могла застосовувати до юридичних осіб фінансові санкції за умисне незаконне розголошення, передачу або надання доступу до інсайдерської інформації, а так само надання з використанням такої інформації рекомендацій стосовно придбання або відчуження цінних паперів чи похідних (деривативів), а також вчинення з використанням інсайдерської інформації на власну користь або на користь інших осіб правочинів, спрямованих на придбання або відчуження цінних паперів чи похідних (деривативів), яких стосується інсайдерська інформація [15]. Тобто законодавцем була передбачена фінансова від-

повідальність за порушення режиму обмеження доступу до такої інформації. 22 квітня 2011 року Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо інсайдерської інформації» № 3306-VI, відповідно до якого була запроваджена адміністративна відповідальність за незаконне використання інсайдерської інформації – ст. 163-9 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), та внесені зміни до ст. 232-1 «Незаконне використання інсайдерської інформації» КК України, що розширюють і конкретизують перелік дій, які підпадають під ознаки злочину за незаконне використання інсайдерської інформації [13; 6; 8]. Таким чином гарантіями дотримання правового режиму такого виду інформації з обмеженим доступом у господарській сфері як інсайдерська інформація стала фінансова, адміністративна та кримінальна відповідальність. Водночас не усі види інформації з обмеженим доступом, що використовуються у сфері господарювання і є предметом дослідження у цій науковій статті мають такий комплексний міжгалузевий захист.

Найбільш захищеною від протиправних посягань є комерційна таємниця. Законодавцем, науковцями та практиками розроблений майже досконалий механізм її охорони. Івченко Т. В. робить висновок, що охорона комерційної таємниці – це комплекс організаційно-правових, інженерно-технічних та інших заходів, спрямованих на запобігання розголошенню інформації, яка складає комерційну таємницю, та втратам її матеріальних носіїв. Цей же науковець приділяє велику увагу цивільно-правовому захисту комерційної таємниці [5, с. 9]. КК України передбачена кримінальна відповідальність за незаконне збирання з метою використання відомостей, що становлять комерційну таємницю, та її розголошення (ст. 231 та ст. 232). Особливості адміністративно-правового захисту комерційної таємниці полягають у тому, що цей спосіб захисту комерційної таємниці здійснюється через інститут боротьби з недобросовісною конкуренцією [16; 24]. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» передбачає адміністративну відповідальність за неправомірне збирання комерційної таємниці (ст. 16), розголошення комерційної таємниці (ст. 17), схилення до розголошення комерційної таємниці (ст. 18), неправомірне використання комерційної таємниці (ст. 19). За вказані порушення настає адміністративна відповідальність у вигляді штрафів, які накладаються Антимонопольним комітетом України [4, с. 90]. У КУпАП відповідальність за порушення режиму комерційної таємниці передбачена ч. 3 ст. 164-3 «Недобросовісна конкуренція». КУпАП встановлює, що отримання, використання, розголошення комерційної таємниці, а також іншої конфіденційної інформації з метою заподіяння шкоди діловій репутації або майну іншого підприємця – тягне за собою накладення штрафу від дев'яти до вісімнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Вчинення суб'єктами господарювання дій, визначених Законом України «Про захист від недобросовісної конкуренції» як недобросовісна конкуренція, у тому числі неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці, тягне за собою накладення штрафу у розмірі до п'яти відсотків доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) суб'єкта господарювання за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф. Якщо доходу (виручки) немає або відповідач на вимогу органів Антимонопольного комітету України, голови його територіального відділення не надав відомостей про розмір доходу (виручки), штраф накладається у розмірі до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Таким чином у випадку порушення законодавства про комерційну таємницю може наступити господарська, цивільно-правова, дисциплінарна, матеріальна, адміністративна, кримінальна відповідальність. А у випадку порушення «ноу-хау», зазначає Топалова Л. Д. – тільки від-

повідальність у вигляді відшкодування завданих збитків та санкцій, передбачених у договорі про його передачу [22, с. 16]. Проте, на наш погляд, якщо «ноу-хау» оформлено документально як частина комерційної таємниці, то її адміністративно-правовий захист буде здійснюватись через ч. 3 ст. 164-3 КУпАП.

Регламент Комісії ЄС №772/2004 від 27 квітня 2004 року щодо застосування ч. 3 ст. 81 Договору до категорій угод про передачу технологій визначає «ноу-хау» як сукупність незапатентованої практичної інформації, що є результатом досвіду або випробувань і яка є: секретною, тобто не загальновідомою або легкодоступною; значимою, тобто важливою та корисною для виробництва товарів за угодою; визначеною, тобто описаною у достатньо повний спосіб так, що можна підтвердити, що вона відповідає критеріям секретності та значимості [20]. Якщо спираючись на цей документ, вважати «ноу-хау» незапатентованим об'єктом права інтелектуальної власності, то необхідно розглянути можливість його адміністративно-правового захисту відповідно до ст. 51-2 КУпАП. Разом з тим законодавством обмежено коло захищуваних цією нормою об'єктів, а саме об'єктів права інтелектуальної власності: літературного чи художнього твору, їх виконання, фонограм, передач організації мовлення, комп'ютерних програм, баз даних, наукових відкриттів, винаходів, корисних моделей, промислових зразків, знаків для товарів і послуг, топографій інтегральних мікросхем, раціоналізаторських пропозицій, сортів рослин тощо. Цивільний кодекс України не визнає «ноу-хау» об'єктом права інтелектуальної власності. Тому, на наш погляд, є актуальним зміна ст. 51-2 КУпАП шляхом запровадження адміністративної відповідальності за порушення права на «ноу-хау». Назва цієї статті може бути скорегована наступним чином: «Порушення прав на об'єкт прав інтелектуальної власності та «ноу-хау»», і необхідно доповнити цю статтю відповідним абзацом.

На відміну від «ноу-хау», яка має конфіденційний характер, банківська таємниця за своїм правовим режимом відноситься до таємної інформації з обмеженим доступом, розголошення якої може завдати шкоди особі, суспільству й державі. У зв'язку із цим вона суворо оберігається законодавством України [17]. Разом з тим, зазначає Гетманцев Д. О., чинне законодавство не передбачає накладення будь-яких фінансово-правових санкцій за порушення банківської таємниці. Не передбачена в законі і можли-

вість позбавлення ліцензії банку за вчинення подібного правопорушення. Гетманцев Д. О. звертає нашу увагу на те, що в законодавстві міститься правило поведінки банку (правова норма), яка зобов'язує банк зберігати та не використовувати відомості, що відносяться до банківської таємниці. Однак, виконання зазначеного зобов'язання не забезпечується фінансово-правовою санкцією, що, звичайно, не стимулює банк забезпечувати права своїх клієнтів, особливо дрібних, у співробітництві з якими банк може бути за певних обставин не зацікавлений. Таким чином, на думку автора, обов'язковим є доповнення чинного законодавства заходами впливу за порушення банком законодавства у сфері захисту банківської таємниці [2, с. 17]. Кримінальна відповідальність за незаконне збирання з метою використання відомостей, що становлять банківську таємницю, та її розголошення передбачена ст. 231 та ст. 232 КК України. Проте не передбачена адміністративна відповідальність за порушення режиму банківської таємниці. На наш погляд, КУпАП повинен бути доповнений нормою, яка б передбачала адміністративну відповідальність, а Закон України «Про банки та банківську діяльність» – нормами, що передбачали б фінансову відповідальність за порушення режиму банківської таємниці. Дослідження запропонованих змін до КУпАП щодо встановлення адміністративної відповідальності за порушення права на «ноу-хау» та режиму банківської таємниці буде проведено нами у наступних наукових роботах при дослідженні складу порушень законодавства про інформацію з обмеженим доступом у сфері господарювання.

У сфері господарювання здійснюється обіг різних видів інформації з обмеженим доступом, найбільш захищеними з них є режим комерційної таємниці та інсайдерської інформації, за порушення яких передбачена цивільна, фінансова, кримінальна та адміністративна відповідальність. У результаті дослідження було виявлено, що не менш важлива за значенням для ведення господарської діяльності – банківська таємниця, яка є таємною інформацією за чинним законодавством, проте не має адміністративно-правового захисту. КУпАП не передбачена адміністративна відповідальність за незаконні збирання, розголошення чи використання банківської таємниці, що, на наш погляд, повинно бути виправлено. Потребують також поглибленого дослідження питання встановлення адміністративної відповідальності за порушення права на «ноу-хау».

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Бегова Т. І. Поняття «ноу-хау» та договір про його передачу : автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спец. : 12.00.03 «цивільне право та цивільний процес ; сімейне право ; міжнародне приватне право» / Т. І. Бегова ; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. – Х., 2008. – 20 с.
2. Гетманцев Д. О. Банківська таємниця : особливості її нормативно-правового регулювання в Україні та в законодавстві зарубіжних країн : автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спец. : 12.00.07 «адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / Д. О. Гетманцев ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2003. – 20 с.
3. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 436-IV // Голос України від 14 березня 2003 року. – № 49.
4. Іванюта Т. М. Економічна безпека підприємства : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Т. М. Іванюта, А. О. Заїчковський. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.
5. Івченко Т. В. Цивільно-правове регулювання комерційної таємниці як об'єкта права інтелектуальної власності в Україні : автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спец. : 12.00.03 «цивільне право та цивільний процес ; сімейне право ; міжнародне приватне право» / Т. В. Івченко ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К., 2009. – 16 с.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07 грудня 1984 року // Відомості Верховної Ради України – РСР. – 1984. – № 51. – Ст. 1122.
7. Котляр Д. Правова природа та підходи до регулювання комерційної таємниці / Д. Котляр // Лабораторія законодавчих ініціатив. – Часопис ПАРЛАМЕНТ. – №3/2004. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://parlament.org.ua/index.php?action=magazine&id=9&ar\\_id=572&iar\\_id=605&as=2](http://parlament.org.ua/index.php?action=magazine&id=9&ar_id=572&iar_id=605&as=2)
8. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 року № 2341-III. – Голос України від 19 червня 2001 року. – № 107.
9. Нерсесян А. С. Кримінально-правова охорона прав інтелектуальної власності : автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спец. : 12.00.08 «кримінальне право та кримінологія ; кримінально-виконавче право» / А. С. Нерсесян. – Київ : Б.в., 2008. – 19 с.
10. Нерсесян А. С. Протидія промислому шпигунству / А. С. Нерсесян // Юридичний журнал. – № 10. – 2010 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3727>
11. Організація правової роботи на підприємствах, установах, організаціях : Навчальний посібник / Р. П. Бойчук, Д. В. Задихайло, В. М. Пашков. – Харків : Видавництво «ФІНІ», 2010. – 384 с. – С. 155.
12. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07 грудня 2000 року № 2121-III // Урядовий кур'єр від 17 січня 2001 року. – № 8.
13. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо інсайдерської інформації : Закон України 22 квітня 2011 року № 3306-VI // Голос України від 24 травня 2011 року. – № 92.

14. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій : Закон України від 14 вересня 2006 року № 143-V // Урядовий кур'єр від 06 жовтня 2006 року. – № 187.
15. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30 жовтня 1996 року № 448/96-ВР // Голос України 26 листопада 1996 року.
16. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України 07 червня 1996 року № 236/96-ВР // Голос України від 02 липня 1996 року.
17. Про судову практику в цивільних справах про розкриття банками інформації, яка містить банківську таємницю, щодо юридичних та фізичних осіб : Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ від 30 вересня 2011 року № 10 // Закон і Бізнес. – 2011. – № 43.
18. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23 лютого 2006 року № 3480-IV // Голос України від 14 квітня 2006 року. – № 69.
19. Радутний О. Е. Кримінальна відповідальність за незаконне збирання, використання та розміщення відомостей, що становлять комерційну таємницю (аналіз складів злочинів) : автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спец. : 12.00.08 «кримінальне право та кримінологія ; кримінально-виконавче право» / О. Е. Радутний ; Нац. юрид. акад. України ім. Я.Мудрого. – Х., 2002. – 21 с.
20. Регламент Комісії (ЄС) № 772/2004 від 27 квітня 2004 року про застосування статті 81(3) Договору до категорій договорів про передачу технологій // Official Journal L 123. – 27.04.2004. – Р. 11.
21. Судова практика розгляду справ про розкриття банками інформації, яка містить банківську таємницю, щодо юридичних та фізичних осіб(\*) : Узагальнення Верховного суду України // Вісник Верховного суду України. – 2010. – № 3.
22. Топалова Л. Д. Правовий режим комерційної таємниці : автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спец. : 12.00.04 «господарське право ; господарсько-процесуальне право» / Л. Д. Топалова ; НАН України. Ін-т екон.-прав. дослідж. – Донецьк, 2006. – 20 с.
23. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV // Голос України від 12 березня 2003 року. – № 45.
24. Циліорик О. В. Особливості правового захисту комерційної таємниці в Україні / О. В. Циліорик // «Brite&Gripe» Law Firm [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bg-law.com.ua/publiakacyi/20-osoblivost-pravovogo-zahistu-komercyynoi-tayemnic-v-ukrayin.html>
25. Шаповалова А. О. Забезпечення охорони банківської таємниці у кримінальному процесі України : автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спец. : 12.00.09 «кримінальний процес та криміналістика ; судова експертиза ; оперативно-розшукова діяльність» / А. О. Шаповалова ; Київ. нац. ун-т внутр. справ. – К., 2009. – 19 с.

УДК 342.9

## ВІДКРИТТЯ ПРОВАДЖЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНІЙ СПРАВІ ЯК СТАДІЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ

Гнап Д.Д.,  
здобувач кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності ОВС  
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ,  
суддя

*Хмельницький окружний адміністративний суд*

В статті виокремлюється та досліджується перша стадія судового процесу – відкриття провадження у справі та розкривається її зміст. Висвітлено проблеми, пов'язані з розділення юридичного процесу на стадії, виділенням відкриття провадження в окрему стадію, описано процедуру відкриття провадження у справі.

**Ключові слова:** адміністративний процес, адміністративне судочинство, звернення до суду, відкриття провадження у справі, позовна заява.

Гнап Д.Д. / ОТКРЫТИЕ ПРОИЗВОДСТВА ПО АДМИНИСТРАТИВНОМУ ДЕЛУ КАК СТАДИЯ АДМИНИСТРАТИВНОГО ПРОЦЕССА / Днепрпетровский государственный университет внутренних дел, Украина

В статье выделяется и исследуется первая стадия судебного процесса – открытие производства по делу и раскрывается ее содержание. Освещены проблемы, связанные с разделением юридического процесса на стадии, выделением открытия производства в отдельную стадию, описана процедура открытия производства по делу

**Ключевые слова:** административный процесс, административное судопроизводство, обращение в суд, открытие производства по делу, исковое заявление.

Hnap D.D. / OPENING OF ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS AS A STAGE OF THE ADMINISTRATIVE PROCESS / Dnepropetrovsk State University of Internal Affairs, Ukraine

In this article singled out and investigate the first stage of the trial – opening the proceedings and revealing its contents. Shown the problems related to the separation of the legal process on stage and releasing open proceedings in a separate stage. The structure of the administrative process is a set of separate proceedings and each of them describes a sequence of proceedings.

The structure of each of the administrative proceedings can be separated relatively independent elements: stages and proceedings.

Also, investigated scientists work and views on the concept stages and underline their features, such as:

1. Availability of purposes, typical to this part of the process.
2. Identifying the subjects, which performing at this stage judicial process.
3. Originality procedural form in which this activity is carried out.
4. The specific nature of the administrative and procedural relations.

5. Availability final procedural act, where fixed a decision about the transition of the case to the next stage of the process or the completion of proceedings in general.

The article is devoted to procedural judge on the opening of proceedings, as the right to judicial protection and implementation of the goals and objectives of administrative law.

Described conditions, with the presence of which legislation connects the possibility of court proceedings for review and resolution of specific administrative affairs.

Described in detail the procedure of the proceedings and the actions of the judge after receiving the claim. Shown the content of the approval on opening proceedings and the procedure of referral.

Also, the definition, discovery proceedings in the administrative case as the first independent stage of the administrative process, related with the adoption application to the production of a particular judge and defines the beginning when judge take proceedings to ensure the movement of the case.

**Key words:** administrative process, administrative proceedings, appeal to the court opening the proceedings, statement of claim.